

18 oktyabr Azərbaycan Respublikasının Dövlət Müstəqilliyi Günüdür

Su təsərrüfatı sektorunda əldə olunan nailiyyətlər geniş və çoxşaxəlidir

Müstəqillik xalqımızın böyük tarixi nailiyyəti və milli sərvətidir. Azərbaycan xalqı 25 il bundan əvvəl bərpa olunmuş bu tarixi hadisəni yüksək dəyərləndirir və hər il təntənəli şəkildə qeyd edir.

Ötən bu illərdə ölkə həyatının bütün sahələrində əsaslı dəyişikliklər olub, böyük nailiyyətlər qazanılıb. İqtisadiyyatımız inkişaf etdikcə, müstəqil dövlətimiz daha da qüdrətlənib və beynəlxalq aləmdə nüfuzu artıb.

Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafında öz rolunu oynayan qurumlardan biri də "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətidir. Müstəqillik illərində Cəmiyyətin keçirdiyi inkişaf yoluna nəzər salmaq məqsədilə "Azərsu" ASC-nin sədri Qorxmaz HÜSEYNOVLA görüşüb söhbət etdik. Həmin söhbəti oxucularımıza təqdim edirik:

– 2016-cı il oktyabrın 18-də Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinin bərpa edilməsinin 25-ci ildən tamam olur. Bu illər ərzində demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlətin qurulması xalqımızın tarixi nailiyyətidir. Ötən müddətdə xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev strategiyasına uyğun olaraq həyata keçirilmiş genişmiqyaslı tədbirlər ölkə iqtisadiyyatının dinamik inkişafına, sosial-mədəni həyatın canlandırılmasına səbəb olmuşdur. Ölkəmizdə neft və qeyri-neft sektorlarının yüksəlişi, iqtisadiyyatın hər tərəfli inkişafı təmin olunmuş, bu müddət ərzində infrastrukturun bütün sahələrində mühüm layihələr icra edilmiş və bu layihələr ölkə iqtisadiyyatının inkişafına, əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına zəmin yaratmışdır.

İnfrastrukturun mühüm sahələrindən sayılan su təsərrüfatı sektoru da ötən dövrdə böyük inkişaf yolu keçib. Yeni infrastrukturun yaradılması əhalinin keyfiyyətli və fasiləsiz içməli suya olan tələbatının ödənilməsi, istehlakçıların kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılmasına töhfələr vermişdir. Ümumilikdə dövlət müstəqilliyinin 25 ilində su təsərrüfatı sektorunda əldə olunan nailiyyətlər geniş və çoxşaxəlidir.

Ölkəmizdə su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yaxşılaşdırılması

olunmuş siyasi sabitliyi nəzərə alan Beynəlxalq maliyyə qurumları "Böyük Bakının su təchizatı sisteminin yenidən qurulması layihəsi"nə 88,7 milyon dollar məbləğində güzəştli kreditin ayrılmasına qərar verdi. Dünya Bankı belə bir qərarı keçmiş SSRİ respublikaları arasında ilk dəfə olaraq Azərbaycan üçün vermişdi. 1998-2005-ci illərdə həyata keçirilən həmin layihə paytaxt və ətraf qəsəbələrində su təchizatının yaxşılaşdırılmasına öz töhfəsini verdi. Belə ki, bu işlər çərçivəsində Kür və Ceyranbatan sutəmizləyici qurğuları yenidən quruldu, Bakı şəhərində yeni anbarlar tikildi, nasos stansiyaları quraşdırıldı. Məhz bu işlərdən sonra paytaxt Bakının içməli su təchizatında sabitlik yarandı, mənbələrdə emal olunan suyun keyfiyyəti standartlara tam uyğunlaşdırıldı.

2003-cü ilin oktyabrında ulu öndərin layiqli davamçısı İlham Əliyevin xalqın etimadını qazanaraq prezident seçilməsi ilə ölkəmizin həyatında yeni inkişaf mərhələsi başlandı. Həmin ildə cənab Prezident qısa müddətdə iqtisadi və sosial sahələrdə ciddi islahatları başlandı. Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı ilk dövlət proqramı və "Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi tədbirləri haqqında" fərman həmin

yaşlı tədbirlər öz əksini tapıb və artıq onların böyük bir hissəsi həyata keçirilib.

Bakı şəhəri və bütövlükdə Abşeron yarımadasında su təchizatı və kanalizasiya sektorunda görülməli işlərin və Dövlət Proqramlarının icrasının səmərəliliyini artırmaq məqsədilə 2035-ci ilə perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla su təchizatı, kanalizasiya sistemləri və yağış sularının idarə olunması üçün Master Plan hazırlandı. Master Planın su təchizatı bölməsinin ən böyük layihəsi olan Ceyranbatan Ultrasüzgəcliyi Sutəmizləyici Qurğular Kompleksinin tikintisi 2015-ci ildə yekunlaşdı və həmin ilin oktyabr ayında Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə açılış mərasimi keçirildi. Ənənəvi təmizləmə qurğularından fərqli olaraq yeni kompleksdə su ultrasüzgəc texnologiyasına uyğun ən yüksək səviyyədə, heç bir kimyəvi təmizləmə aparılmadan tam qapalı, avtomatik rejimdə mexaniki üsulla təmizlənir. Hazırda məhsuldarlığı saniyədə 6,6 kubmetr təşkil edən qurğunun emal gücünü gələcəkdə saniyədə 7,5 kubmetrə çatdırmaq mümkündür. Abu Dabi şəhərində keçirilmiş Qlobal Su Sammitində Ceyranbatan Ultrasüzgəcliyi Sutəmizləyici Qurğular Kompleksi 2016-cı ildə dünya su səniyyəsinin ən önəmli 4 layihəsindən biri seçilib.

Ceyranbatan Ultrasüzgəcliyi Sutəmizləyici Qurğular kompleksinin istismara verilməsi ilə Abşeron yarımadasının şərq hissəsində mərkəzləşdirilmiş su şəbəkəsinə qoşulmayan qəsəbələr və yeni yaşayış massivlərinin içməli su problemi mərhələlərlə öz həllini tapacaq. Yeni qurğu, 84 km uzunluğunda Ceyranbatan-Zirə magistral su kəməri və həmçinin kəmərin marşrutu boyu yerləşən anbar kompleksləri istehlakçıların dayanıqlı su təchizatı üçün yeni imkanlar yaradıb. Yeni yaradılmış infrastruktur hesabına Türkan, Zirə, Pirallahı qəsəbələrində ilk dəfə mərkəzləşmiş qaydada içməli suyun verilməsi təmin edilib.

Bakı şəhəri və onun qəsəbələrində sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarına uyğun olaraq qəsəbə və kəndlərdə infrastrukturun yaradılması və yenidən qurulması işləri intensiv qaydada davam etdirilir. Koreya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Agentliyi-nin qrantı hesabına icra edilmiş layihə çərçivəsində Kürdəxanı qəsəbəsində yeni su təchizatı sistemləri yaradılıb və 14 mindən artıq sakin fasiləsiz rejimdə içməli su ilə təmin olunub.

2015-ci ildə Badamdar qəsəbəsinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasına başlanılıb. Səudiyyə İnkişaf Fondu ilə birgə maliyyələşdirilən layihə qəsəbənin 120 min sakininin su təminatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılmasına imkan verəcək.

Abşeron yarımadasında kanalizasiya infrastrukturunun inkişafı istiqamətində də mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Ötən müddətdə yeni kollektor və xətlər, tullantı sutəmizləyici qurğuların tikintisi, mövcud xətlərin rekonstruksiyası, göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atılıb. 14 km uzunluğunda Bayıl-Bibiheybət-Lökbatan kollektorunun tikintisi yekunlaşıb və bununla da Bayraq meydanından başlayaraq Lökbatan dairəsinə qədər ərazidə Xəzər dənizinə axıtılan tullantı sularının qarşısı tam alınıb. Eyni zamanda Sumqayıt, Buzovna və Şüvəlan tullantı sutəmizləyici qurğularının yenidən qurulması, Novxanı-Sumqayıt kanalizasiya kollektorunun tikintisi, mövcud kanalizasiya kollektorlarının yenidən qurulması Bakı buxtasına, eləcə də Novxanı çimərliyinə təmizlənmədən axıtılan tullantı sularının qarşısını almağa imkan verib.

"Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq bölgələrdə su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihələrinin icrası uğurla davam etdirilir. Su və kanalizasiya layihələrinin icrasına başlanılmış 43 şəhər və rayon mərkəzinin 15-də həm su, həm də kanalizasiya şəbəkəsinin tikintisi, 8-də isə su şəbəkəsinin inşası tam yekunlaşıb.

İçməli sudan əziyyət çəkən yaşayış məntəqələrinin su təminatına hesablanmış Şirvan-Muğan və Sabirabad-Saatlı su kəmərlərinin tikintisi regionların inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. 2012-ci ildə Prezident İlham Əliyev tərəfindən təməli qoyulan Şirvan-Muğan kəmərinin 107 km uzunluğunda Hacıqabul-Biləsuvar hissəsi qısa müddətdə tikilərək istismara verilib. Hacıqabul, Şirvan və Biləsuvar şəhərlərinin sakinləri bu mənbədən su alırlar. 2016-cı ildə bu mənbədən Salyan şəhərinə yeni magistral xətti çəkilib və şəhərə suyun verilməsi təmin edilib. Gələcəkdə

Neftçala şəhəri, həmçinin kəmərin marşrutu boyu yerləşən 121 kəndin sakinlərinin də bu layihədən faydalanması nəzərdə tutulur.

Kür sutəmizləyici qurğular kompleksindən Saatlı şəhərinə qədər 62 km uzunluğunda magistral su kəmərinin tikintisi isə 2014-cü ilin sonlarında yekunlaşıb, dekabr ayında Sabirabad və Saatlı şəhərlərinə bu mənbədən suyun verilməsi təmin edilib. Növbəti mərhələdə 44 kəndə suyun verilməsi layihələndirilib.

Mərkəzi Aran bölgəsinin sudan əziyyət çəkən yaşayış məntəqələrinin su təchizatına hesablanmış Külülü mənbəyinin də əhəmiyyəti xüsusi vurğulanmalıdır. Layihəyə uyğun olaraq

Neftçala şəhəri, həmçinin kəmərin marşrutu boyu yerləşən 121 kəndin sakinlərinin də bu layihədən faydalanması nəzərdə tutulur.

Kür sutəmizləyici qurğular kompleksindən Saatlı şəhərinə qədər 62 km uzunluğunda magistral su kəmərinin tikintisi isə 2014-cü ilin sonlarında yekunlaşıb, dekabr ayında Sabirabad və Saatlı şəhərlərinə bu mənbədən suyun verilməsi təmin edilib. Növbəti mərhələdə 44 kəndə suyun verilməsi layihələndirilib.

Mərkəzi Aran bölgəsinin sudan əziyyət çəkən yaşayış məntəqələrinin su təchizatına hesablanmış Külülü mənbəyinin də əhəmiyyəti xüsusi vurğulanmalıdır. Layihəyə uyğun olaraq

Neftçala şəhəri, həmçinin kəmərin marşrutu boyu yerləşən 121 kəndin sakinlərinin də bu layihədən faydalanması nəzərdə tutulur.

Kür sutəmizləyici qurğular kompleksindən Saatlı şəhərinə qədər 62 km uzunluğunda magistral su kəmərinin tikintisi isə 2014-cü ilin sonlarında yekunlaşıb, dekabr ayında Sabirabad və Saatlı şəhərlərinə bu mənbədən suyun verilməsi təmin edilib. Növbəti mərhələdə 44 kəndə suyun verilməsi layihələndirilib.

Mərkəzi Aran bölgəsinin sudan əziyyət çəkən yaşayış məntəqələrinin su təchizatına hesablanmış Külülü mənbəyinin də əhəmiyyəti xüsusi vurğulanmalıdır. Layihəyə uyğun olaraq

Neftçala şəhəri, həmçinin kəmərin marşrutu boyu yerləşən 121 kəndin sakinlərinin də bu layihədən faydalanması nəzərdə tutulur.

Kür sutəmizləyici qurğular kompleksindən Saatlı şəhərinə qədər 62 km uzunluğunda magistral su kəmərinin tikintisi isə 2014-cü ilin sonlarında yekunlaşıb, dekabr ayında Sabirabad və Saatlı şəhərlərinə bu mənbədən suyun verilməsi təmin edilib. Növbəti mərhələdə 44 kəndə suyun verilməsi layihələndirilib.

Mərkəzi Aran bölgəsinin sudan əziyyət çəkən yaşayış məntəqələrinin su təchizatına hesablanmış Külülü mənbəyinin də əhəmiyyəti xüsusi vurğulanmalıdır. Layihəyə uyğun olaraq

ni təmin edir.

Son illər infrastruktur obyektlərinin və paylayıcı şəbəkələrin yenidən qurulmasında SCADA sistemlərinin tətbiqinə başlanılıb. Bu sistem infrastrukturun vahid mərkəzəndə idarə olunmasını təmin etməklə, suyun mənbədən istehlakçıya ötürülməsini onlayn rejimdə tənzimləməyə imkan verir. Bununla paralel Coğrafi İnformasiya Sisteminin yaradılması istiqamətində fundamental işlər görülüb. "AzərsuGIS" adlanan bu sistem bütün şəbəkə infrastrukturunun rəqəmsal xəritələrə köçürülməsi üçün yaradılıb.

İstehlakçılara göstərilən müştəri xidmətlərinin asanlaşdırılması, şəffaflığın təmin edilməsi məqsədilə "Asan xidmət" mərkəzlərində abunəçilərə 10 istiqamət üzrə xidmətlərin göstərilməsinə başlanılıb. Ötən müddət ərzində bütün xidmət bölmələrində 30 mindən çox müraciət qəbul edilib. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Asan kommunal" mərkəzlərinin yaradılması kommunal xidmətlərin vahid məkanında, "ASAN xidmət" standartları əsasında göstərilməsini təmin edəcək.

Su təchizatı və kanalizasiya sektorunda əlamətdar hadisələrdən biri əhalinin içməli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsi üzrə yaranan problemlərin silinməsi olmuşdur. Prezident İlham Əliyevin 08 aprel 2011-ci il tarixdə imzaladığı sərəncamla əhalinin içməli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərinə görə 1 fevral 2011-ci il tarixinə "Azərsu" ASC-yə olan 294,2 milyon manat məbləğində borcları silinib.

Yeni infrastruktur yaradılarkən müasir texnologiyalar və sistemlərdən istifadə və sahədə kadr potensialının gücləndirilməsi zəruri edir. Fransanın "Suez Environnement" şirkəti ilə bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq cəmiyyətin təlim sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması

istiqamətində ən böyük işlər Azərbaycanın böyük dövlət xadimi Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə həyata keçirilib. Ulu öndərin rəhbərliyi ilə hələ sovet dövründə yaradılmış infrastruktur müstəqilliyin ilk böhranlı illərində istismar olunaraq xidmətin dayanıqlığını təmin edib. Həmin infrastrukturun yaradılması isə 1960-70-ci illərə təsadüf edir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycana birinci rəhbərliyi dövründə Kür su kəmərləri sisteminin yaradılması və Ceyranbatan mənbəyinin genişləndirilməsi hesabına Abşeronun içməli su məsələsi öz həllini tapmışdı. Paytaxt Bakının tullantı su infrastrukturunun inkişafını nəzərdə tutan "Böyük kanalizasiya" layihəsinin işlənilib hazırlanması və reallaşdırılması da 1970-80-ci illərə təsadüf edir. Ulu öndərin birbaşa nəzarəti altında həmin dövrdə Azərbaycanın ən böyük tullantı sutəmizləyici qurğusu olan Hövsan Aerasiya Stansiyası, həmçinin bu gün də paytaxtda yaranan tullantı sularının kənarlaşdırılmasında arteriya rolunu oynayan "Sənaye zonası", "Şəhərkənarı" və "Sahil" kollektorları inşa edilmişdir.

Azərbaycan müstəqilliyi bərpa etdikdən sonra yaşayış məntəqələrinin keyfiyyətli içməli su ilə təmin olunması məsələsi yenidən aktuallaşdı. Ulu öndər Heydər Əliyevin təkrar hakimiyyətə qayıtması çox vacib məsələ olan su təchizatı probleminin həllinə böyük bir töhfə verdi. Yaranmış problemləri həll etmək üçün böyük məbləğdə maliyyə vəsaiti tələb olunurdu. Bununla bağlı Dünya Bankına, həmçinin Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankına müraciətdən sonra, 1990-cı illərin ortalarında təmin

dövrə imzalanıb təsdiqləndi. Bu sənədlərdə əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına yönəlməli infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi ciddi tapşırıq kimi qoyulmuşdu. İçməli su təchizatı və kanalizasiya sektorunda vahid idarəetmə sisteminin yaradılması məqsədi ilə cənab Prezident 2004-cü il iyun ayının 11-də "Azərsu" ASC-nin yaradılması haqqında Sərəncam imzaladı.

2007-ci ildə tikintisinə başlanılan və 2010-cu ildə istismara verilən Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri Azərbaycanın müstəqillik illərində həyata keçirilmiş ən böyük infrastruktur layihəsidir. İdeya müəllifi ulu öndər Heydər Əliyev olan Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin tikintisi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirildi. 2010-cu ilin dekabrında istismara verilən bu kəmərin, eləcə də digər mənbələrin imkanlarından istifadə etməklə bu gün Bakı şəhərində xidmət göstərilən əhalinin 80 faizli fasiləsiz içməli su ilə təmin edilir.

2006-2009-cu illərdə Bakı şəhərində formalaşan tullantı sularının böyük bir hissəsini təmizləyən Hövsan Aerasiya Stansiyasında yenidənqurma işləri həyata keçirilmişdir. Fransa hökumətindən calb olunmuş kredit hesabına aparılmış yenidənqurma işləri nəticəsində Stansiyanın məhsuldarlığı sutkada 480 min kubmetrdən 640 min kubmetrə çatdırılıb, texnoloji proseslər avtomatlaşdırılmışdır.

Əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsini və insanların sağlamlığını prioritet elan etmiş Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə reallaşdırılan Dövlət proqramlarında içməli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı genişmiq-

istiqamətində işlərə başlanılıb. Təlim-tədris işinin günün tələbləri səviyyəsində qurulması, bu sahədə müvafiq infrastrukturun yaradılması məqsədilə yeni Təlim-Tədris Mərkəzi fəaliyyətə başlayıb. Hövsan Aerasiya Stansiyasının ərazisində yaradılmış mərkəz zəruri mebel, avadanlıq, əyani vəsaitlərlə təchiz edilmişdir. Təlim-Tədris mərkəzi ilə tanış olan xarici mütəxəssislər burada beynəlxalq və regional təlimlərin keçirilməsi üçün hər cür şəraitin yaradıldığını qeyd edirlər.

Beynəlxalq əlaqələrinin genişləndirilməsi məqsədilə "Azərsu" ASC Dövlət Su Şurasının, Beynəlxalq Su Ehtiyatları Assosiasiyasının üzvlüyünə qəbul edilmiş və 2015-ci ilin aprel ayında Koreya Respublikasında keçirilmiş 7-ci Dünya Su Forumunda Azərbaycan uğurla təmsil olunub. Dünya Su Şurasının 7-ci Baş Assambleyasında "Azərsu" ASC-nin sədri növbəti 3 il müddətinə Dünya Su Şurasının İdarə Heyətinə üzv seçilib.

Azərbaycanın şəhər və rayon mərkəzləri, həmçinin içməli sudan əziyyət çəkən kənd və qəsəbələrdə həyata keçirilən su-kanalizasiya layihələri müstəqil Azərbaycan dövlətinin öz vətəndaşlarının sağlamlığı və sosial rifahının yüksəldilməsinə hesablanmış uğurlu siyasətinin əsas istiqamətini təşkil edir. Bu layihələr ölkə rəhbərliyi tərəfindən həyata keçirilən sosial-iqtisadi siyasətə böyük töhfələr verir. Məqsəd də hər bir yaşayış məntəqəsinin 24 saat keyfiyyətli içməli su təchizatına nail olmaqdır.

Nurəngiz ADİLQIZI, "Respublika".